

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

67 ÅRGANG

3. NOVEMBER 1955

A V I N N H O L D E T : NR.
ÆREDE LESERE - DØDEN OG LIVET I KRISTEN LIVS- 40
FØLELSE - DAGLIG LIV I VÅRE KVINNEKLOSTRE IV -
LITURGI OG MUSIKK - BLIKK PÅ TIDEN - PATER 41
ROOS AVSLÅR INNBYDELSEN TIL NORGE - DEN
FREMMEDE I NOTRE DAME - NOTISER - UTLANDET.

NESTE NUMMER KOMMER 17. NOVEMBER 1955

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 6. NOVEMBER: *Feiring av Allehelgensfest.* Ep. Åp. 7, 2—12. Ev. Matt. 5, 1—12. *Mandag og tirsdag:* I oktaven for Allehelgensfest. *Onsdag:* Laterankirkens vigselfest. *Torsdag:* Andreas Avelinus, bekj. *Fredag:* Martin, bisk., bekj. *Lørdag:* Martin I, pave, mart.
 SØNDAG 13. NOVEMBER: 24. sønd. etter Pinse (I messeboken: 6. etter Herrens Åpenbaringsfest). Ep. I. Tess. 1, 2—10. Ev. Matt. 13, 31—35. *Mandag:* Josafat, bisk, mart. *Tirsdag:* Albertus Magnus, bisk., bekj., kirkelærer *Onsdag:* Gjertrud, jomfru. *Torsdag:* Gregor, bisk., bekj. *Fredag:* Peters- og Paulskirkens vigselfest. *Lørdag:* Elisabeth, enke.
 SØNDAG 20. NOVEMBER: 25. sønd. etter Pinse (I messeboken: 24. s. etter Pinse). Ep. Kol. 1, 9—14. Ev. Matt. 24, 15—35.

ANNUS DOMINI — HERRENS ÅR

Det går mot slutten av et kirkeår igjen — det år som innvarsles med Advent og slutter med siste søndag etter Pinse. Denne årlig gjentakende syklus omslutter som kjent hele Kristi liv og gjerning og alle de mysterier som knytter seg til hans frelserverk.

Vi har her for oss et mål av dager, uker og måneder som nok i tidsspann er likt med det vår jord bruker for å fullføre et omløp om solen. Men dets «årstider» er ikke knyttet til planetenes baner, og det liv det beskriver er ikke regjert av energimassen fra solen. Det er Herrens År — Annus Domini. Dog, liksom solen ved sin dominerende masse holder planetene fast i deres baner og dens lys- og varmeutstråling er betingelsen for alt liv på jorden, slik er det også på et fullkomnere vis i dette overtidige Herrens År: Guds sønn er Solen, Livgiveren, Livsoppholderen, og det liv som er i oss regjeres av den del vi har i fylden av det liv som er i ham. Det var da han kom inn i tiden, at vi fikk Herrens År. Bebudelsen om hans komme, hans fødsel, hans liv og gjerning, hans død og hans seier over døden, hans sendelse av den Hellige Ånd tegnes så inn som «årstider» i et Frelsens kalenderium. Det er historien om Frelseren som skal skrives videre som en sjelens historie med Gud. Det er tavlen i tiden, der alt om oss skrives opp og ved semester-slutt viskes ut for å føres inn i livets bok. — Likeså lite som vi kan stille oss selv utenom solårets lover og faser, like lite kan vi det innfor Frelsens mysterieår, som gjelder for alle sjeler. Våre dagers stilling til dagene i Herrens År, er således uavvendelig historien om vår frelse — eller vår fortapelse.

Guds signe da vår utgang av dette Annus Domini og vår inngang til det nye!
I. H. K.

FYRINGSOLJE
 brukes av

- Bispegården
- St. Josephs Institutt
- Vor Frue Hosp. Nerveavd.
- St. Dominikus kirke.
- St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem
- Sta. Katarinahjemmet.
- St. Pauls Kirke
- Moderhuset
- Florida Sykehus
- Øyenklinikken
- St. Josephs Hosp., Drammen
- St. Torfinns Klinik, Hamar
- S. Elisabeth Inst., Hamnerfest
- St. Theresia kirke, Hønefoss.
- St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

Oslo

Bergen

EKTE PERSISKE TEPPER
 selges rimelig grunnet bortreise.

TABRIZ (2,30x3,20) kr. 2500; (2,10x2,65) kr. 2500. — CACHAN (1,30x2,10) kr. 1600 og 1500; (2,50x3,60) kr. 4200. HAMADAN (1,0x1,20) kr. 450. — BOCARA (sm. str.) kr. 550. Eksp. anv.

VÆRELSE SØKES SNAREST I OSLO

Stille leieboer. 26 år.
 Helge Frivold, Holbergsgt. 17,
 Kristiansand S. Tlf. 2175.

Har denne annonse noen verdi?

De avgjør det ved å benytte oss som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

Assuranse

Stortingsgt. 22
 Sentralbord 33 44 00

OSLO

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
 Service: Oslo 56 35 92

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 377868	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ausgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Dyreveien, Rygge	23. okt. 12.30 6. nov. 12.30	
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	9.05	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegr. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegr. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	—	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	19.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

Ærede lesere!

På Allehelgenssøndag 6. november skal, tradisjonen tro, kirkekollekten innen Oslo Katolske Bispedømme tilfalle vårt blad. Denne kjensgjerning forteller i hvert fall én ting, nemlig at *selvhjulpent* er St. Olav ennå ikke blitt. Vi skal fremdeles måtte stå med utstrakt hånd — noe vi ikke bare gjør på denne ene dagen, men dag for dag år ut og år inn, omenn i det stille. Det er i og for seg lite tilfredsstillende. Men siden vi nå en gang er så forfengelige å ville figurere noenlunde standsmessig i det pene selskap, får vi også åpent vedstå oss å være blant bispedømmets *pauvres honteux*. Det har dog den tilfredsstillelsen ved seg at en føler godtfolks sympati. Og vi er innbilske nok til å tro at vi til og med har fortjent den.

Ja, det mener vi da! Ikke fordi vi på noen måte er selvtilfredse — denne pressens vanesynd vil vi nødvendig ha tillagt oss. Vi er nemlig aldeles ikke tilfredse, hverken med oss selv eller — visse andre. Med oss selv kan vi ikke være det før den tid er der da St. Olav har gjort seg uunnværlig for dem i vårt land som vil være à jour med de livsbærende tanker i det kristne samfunn og kulturliv. Dit er vel et stykke fram.

Mange idéer, planer og ønsker ligger fremdeles uoppfylt. I en vis sgrad skyldes det personalspørsmålet, det at redaktøren må dele seg på flere gjøremål. Pressens betydning tatt i betraktning, er dette et følelig handicap. Men det er et forhold som bare tiden kan rette på. I mellomtiden må vi da stole på at viljen og muligheten til medarbeiderskap vil fortsette som nå. På dette punkt er situasjonen meget lys, og vi er sikre på at alle våre lesere er fylt av den samme takk og beundring som vi i redaksjonen overfor dem som jevnt og trutt opptrer i våre spalter — *vederlagsfritt*. Det er all ære verd! Vi behøver ikke å nevne hverken navn eller rubrikker, leserne vet selv å verdsette de penner som går igjen.

Tilgang på stoff kommer også *utenfra*, fra våre utenlandske kontakter. Vi har i de senere år tatt personlig kontakt med en lang rekke av de ledende katolske tidsskrift-redaksjoner på kontinentet, og et kraftig fremspring på kontakt-området var vår deltagelse ved Den europeiske kongress for katolske publisister, Merano 1953. Dertil kommer den velvilige interessen vi har møtt hos engelske og amerikanske utgivere og venner. Til sammen råder vi på denne måten over et *copy-right*-materiale som gir oss nær sagt ubegrensede muligheter, og det gjelder

her instruktivt og dokumenterende, så vel som underrettende og fortellende stoff. Byrden er bare å overkomme oversettelses- og tilpasningsarbeidet etterat stoffmengden er gjennompløyet og siktet. Vi håper at leserne vet å vurdere dette innslag fra den store katolske verden. Uten det, ville vi konstant være i fare for å henfalle til den samme provinsmentalitet som vi er kalt til å bekjempe. Vår styrke er jo nettopp vårt fotfeste i det enorme åndelige aktivum en universal kirke som helhet representerer. Vi holder det derfor som riktig fortsatt å opprettholde et visst forhold mellom hjemlige og utenlandske bidrag også når det gjelder artikkelstoffet. Dette gode skal imidlertid ikke bli det bestes fiende: en gang også å bli skrivemessig selvhjulpne. Det er jo *emneomfanget* som bestemmer katalisiteten i bladet, ikke de skrivende selv. Men enhver kan vel tenke seg de fordelere som følger når hele emneområdet er dekket av skrivende krefter fra vår egen midte, av folk som har hatt anledning til personlig å tilegne seg stoffet, ute eller hjemme, og så igjen kan presentere det i en form som umiddelbart vekker tilegnelsesgleden hos leseren. Men det er vidtspennende felter vi har for oss, og vi kan ikke vente blant så få å ha en adekvat stab av medarbeidere. Vi må allerede være meget fornøyd med den utvalgte tropp som hittil spontant har sluttet opp om bladet.

St. Olav er ikke, og har aldri ment å være det som forstås med et menighetsblad. Det sto fram som et katolsk landsorgan, og kan vel sies å være forblitt et sådant, selv om utgivelsen og det redaksjonelle ansvar *de iure* ligger innenfor Oslo Katolske Bispedømme. Men *de facto* henvender det seg til hele landet. En meget vesentlig del av abonnentene er i dag dessuten å finne blant ikke-katolikker, og en lang rekke biblioteker, leseværelser og institusjoner, samt redaksjoner innen dags- og tidsskriftspresen står som gave- eller gratisabbonenter. Dette vil kanskje få mange — som nok kan mene at St. Olav i de senere år til en viss grad har sviktet sine egne — til å forstå vår linje. Derfor nevner vi det også. Det bør være klart at skal vi få de mange «*innviede*» i tale som i dag er rede til å høre på oss, så må vi «*innviede*» nødvendigvis måtte gi avkall på meget av det rent interne kronikk-stoff som ikke kaller på almen interesse, samt på det rent lokale polemiske stoff. Ja, polemikken kan i dag rolig henvises til dagspressen, det er der den hører hjemme om den ikke vil bli kamp mot skygger. Bladets oppgave må m.a.o., i denne tid da almenhetens interesse mer og mer opplates for Den katolske kirkes budskap, være å styrke sin posisjon som talerør for Kirken både *innad* og *utad*, så romslig som gjørlig er, og samtidig uten å ofre en tøndel av de sannheter vi er satt til å forfekte, like våken for selvkritikk som sober i trefningene med andre syn og oppfatninger.

Hvordan kan vi, ovenstående tatt i betraktning, fremdeles la stå at vi ikke er tilfreds med — visse andre? Nå, det er et annet tema, ikke uvanlig for opplags-svake blad verden over.

Det gjelder *de mange misfornøyde blant de «innviede»*. En må ikke komme å si at de ikke eksisterer. Vi har dem *bokført!* Det er de som sluntrer med kontingenten, som regner med vår tillit og som til og med regner seg som sterkt interesserte i Kirkens sak. Men er de nå det? Nei de *kan* ikke være det,

Døden og livet i kristen livsfølelse

En betraktning til «De dødes måned»

Av pater Hallvard Rieber-Mohn, O.P.

I.

I en av buddhismens fornemste visdomsbøker — *Buddhaghosha's Lignelser* — finnes der en beretning av en enkel og tidløs tragisk reisning: «Historien om Kisagotami». Den skildrer en ung mor som mister sitt barn ennå før det har lært å stavre omkring, og som sinnsforvirret av sorg bærer barneliket trykket inn til brystet og nekter å gi det fra seg, nekter å akseptere dødens ubønnhørlige dom, og ber alle hun møter om en medisin som kan helbrede det. En vismann går inn på hennes opprør og sorg og sender henne til Gauthama (Buddha), som sier at han kjenner et legemiddel. Hun må skaffe seg en håndfull sennepskorn, men den må komme fra et hus hvor ingen sønn, ingen ektefelle, ingen slektning og ingen slave er blitt revet bort av døden.

Kisagotami begir seg trøstig iveri, med det døde barnet ved brystet, og banker på den ene dør etter den annen. Sennepskornene kommer de alle beredvillig med, men betingelsene kaster det hele omkull: Når hun stiller det foreskrevne spørsmålet: «Er der død noen sønn, ektefelle, slektning eller slave i Min Venns hus?» får hun evig og alltid det samme svar: «Kvinne, hva sier du? De levende er få, men de døde er mange!»

Og lignelsen slutter meget dypsindig med å vise hvordan Kisagotami når frem til resignasjonens vei i erkjennelsen av dødens almengyldighet, Gauthama lærer henne å se dødsinnvielsens merke i alt som lever, med buddhismens karakteristiske tragikk i

tatt vår oppgaves storhet og omfang i betraktning. De svikter, ikke vi. Vi møter da opp som lovet på oppgitt dato. De gjør det ikke. Skyld ikke på at bladet er blitt dyrere. Det er nemlig blitt billigere enn før — før vår norske krone forlot pari-kurs.

Vi kaller på lesernes offer-sinn også, denne ene gangen i året. Er våre medinteresserte for øvrig oppmerksom på hva det koster bare rent trykningsmessig å få ut St. Olav i den nåværende skikkelse? Noe over 1000 kroner pr. nummer! Dertil portoutgifter, rekvisita, klisjéer, samt det nødvendige minimum av administrasjonsutgifter. Takket være annonse-akvisisjonen går det relativt bra, men annonsesidene, som er våre beste «venner», blir ikke alltid estimert etter fortjeneste. Sikkert er det at annonsene er lønnsomme for alle parter, men likevel skal man høre: «Akk, alle disse annonser!»

BETAL KONTINGENTEN I TIDE — STOL PÅ LEDELSENS OMSORG FOR BLADETS OG DERMED KIRKENS VEL. MEN STØTT DEN OGSÅ! GI SA VED KOLLEKTEN PÅ SØNDAG DET DOBBELTE AV HVA DE TROR ER PÅKREVET.

Resten skal vi fortsatt slite med på egen hånd.

livsforklaringen: utslettelsen i Nirvana er de levendes eneste mål.

Utgangspunktet for denne lignelsen, menneskesinnets opprør overfor dødens realitet, er universelt nok til at vi finner sublim uttrykk for det innenfor alle religioner og kulturkretser til alle tider. Dødens tragikk og smerte går tematisk igjen i alle store religiøse, filosofiske, kunstneriske tradisjoner.

Kisagotami's opprør har sitt motstykke i en Job's patetiske rop mot en lukket, gåtefull himmel: «Dine hender har dannet meg og formet meg, helt og i alle deler, og nu vil du ødelegge meg!» Dette før-kristne diktet er kanskje det mest sublim uttrykk vi kjenner for menneskets undring overfor dødens mysterium: «Men når en mann dør, så ligger han der, når et menneske oppgir ånden, hvor er han da? Som vannet minker bort i en sjø, og som en elv blir grunnere og tørres ut, slik legger et menneske seg ned og reiser seg ikke mer. Så lenge himmelen er til, våkner det ikke — det vekkes ikke opp av sin søvn.»

Både Vestens og Østens tradisjoner kjenner høydepunkter av potensert dødsangst og dødstrang, av fortettet opplevelse av dødens gru eller tiltrekning. Egypternes «Døde-bok», stoikernes døds-resignasjon, sen-middelalderens dødsdans i folklore, litteratur og bildende kunst, romantikkens svermeriske dødsdiktning er noen av de mest iøynefallende uttrykk opplevelsen av dødens hemmelighetsfulle realitet har funnet i vår kulturkrets. Gjennom hedenom og kristendom går der fra den fjerne oldtid til dagens eksistensialisme en tradisjonell overbevisning om dødens tragedie. Mennesket, som så lett legger sine fantasifulle håp inn i det ukjente, har ut fra sin rent naturlige erfaring og intuisjon vanligvis resignert over døden som overfor en dom.

II.

Kristendommen er det store korrektiv til denne resignasjon. Kan vi overhodet verdsette, menneskelig og kulturelt, hva det har betydd, at i nær to tusen år har Vestens mennesker i troens forvissning holdt fast ved Kristi lære om den fysiske død som selve inngangen til menneskets egentlige, evige liv? For oldkirkens kirkefedre er Kristus *Mors mortis*, selve dødens egen død. Både overfor hedenskapet i dets primitive utgave, Østens personlighetsoppløsende resignasjon og den moderne agnostisisme blir det klart i hvilken overveldende grad kristendommens originale sivilisatoriske geni og kulturmønster er preget av denne lære om den tomme grav og om det individuelle livets transcendens. Spenningen mellom den naturlige angst for døden og den overnaturlige forvissning om at den er inngangen til det evige liv, er en av de store krefter i den kristne bevissthet og livsfølelse. François Villon's senmiddelalderse gru over «den skoløse dans vi danser om dødens svarte mast» har sitt sakrale motstykke i den gamle re-

quiem-messens dramatiske motsetning mellom lys og mørke, mellom frelse og fortapelse, mellom dom og barmhjertighet. Den profane som den kirkelige tekst reiser midt i forgjengeligheten håpet om et hinsides som gjenreiser det sønderbrudte menneske, forklart til et nytt liv.

Kristendommens åndelige bedrift er her at den overbeviser mennesket om dette dristige: å leve livet som er evighetens forberedelse, ja i grunnen som dens begynnelse, midt i tiden. Den stiller enkeltmennesket og menneskeheten under et kall som gjør det til et forræderi mot Gudsbilledet i oss å slå seg resignert til ro i det dennesidige: i dens øyne er hver og én av oss en *homo viator*, et vesen som essensielt er underveis mot noe annet og større.

Overlatt til sin egen erkjennelses ressurser sier vår natur et fryktsomt nei til denne dristige himmel-flukt. «Bare tre ting hender menneskene: De fødes, lever og dør. Man merker ikke at man fødes, man lider ved å dø og man glemmer å leve» sier Jean de La Bruyère, det XVII. århundres store franske karakteriolog. Men i sin egen samtid som i sitt ettermæle møter han kristendommens replikk. François Mauriac, som har sine litterære og religiøse røtter i den samme klassisisme, gir det samme uttrykk for denne replikk som La Bruyère møtte allerede hos sine store kristne samtidige, en Corneille og en Racine, når han i en selvbekjennelse skriver:

«Den eneste realitet som det virkelig er oss umulig å tvile på, nemlig vår død, er merkelig nok samtidig den realitet som vi mennesker alltid har hatt vanskeligst for å se inn i øynene. Jeg vet utmerket godt hva man kan si til forsvar for det, jeg husker godt at en av våre klassiske moralister har skrevet: «Tanken på døden narrer oss, for den får oss til å glemme å leve.» Men som jeg står her, med evigheten ventende på meg litt lenger fremme på veien, omgitt av dens fryktinggydende lys, tar jeg her snarere dødsbevissthetens parti. Hovmodet ved å leve narrer oss i dette, at det får oss til å glemme at en av disse dager er vår dødsdag. Og vi har kastet fra oss de gamles lære om at den dagen, da skal vår sjel kreves av oss. I denne sjelen, i dette levende, bløte voks er alle de tanker, intensjoner og ønsker som ikke ble innfridd, festnet for evig. Det siste kvarter, det er den stund da et helt livs regnskap gjøres opp, og da summen skrives inn i Guds tanke til evig uforanderlighet . . .»

III.

«Vi har kastet fra oss de gamles lære . . .» Det er som om hvert enkelt individ, hver generasjon, hver epoke må begynne om igjen og om igjen den samme erfaringsvei fra dødsangsten til livstroen: Gjennom hele den kristne tradisjon stilles dødens problem igjen og igjen fra grunnen av. Hver ny diktergenerasjon har sin dødens sanger, sitt medium for å uttrykke dødsvielsens primitive og undrende smerte:

«Der Tod ist gross
wir sind die seinen
lachenden Munds.

Wenn wir uns mitten im Leben meinen
wagt er zu weinen
mitten in uns.»

Ordene er Rainer Maria Rilke's, men følelsen tidløst menneskelig. Og kampen for å påtvinge vårt

jordiske liv en fullbyrdelsens mening som stiller vårt urolige hjerte til ro, er den samme i vår som i alle andre generasjoner: «Den som fatter livet», sier Franz Kafka etsteds i sine dialoger med Janouch, «han har ingen angst for døden. Dødsangst er følgen av et ikke oppfylt liv: Dødsangst vitner om troløshet».

Kristendommens replikk er den samme i vår tid som til alle tider: Pasjon og oppstandelse. Den bygger på en person som med hele sannhetens tyngde var istand til å si de igrunnen overmenneskelige ord: «Jeg vet hvorfra jeg kommer og hvor jeg går hen.» Den går helt og fullt inn på vårt opprør og vår undring overfor døden: Ikke bare ved det dødsfall som river opp vårt følelsesliv fordi det innebærer en bitter avskjed, men ved selve dødens virkelighet: Vår forstands og vårt instinkts protest mot at noe slikt som et menneske, med dets blick og dets smil, dets sang og dets tale, dets tanke, latter, gråt, dets kjærlighet og håp og frykt og takknemlighet overhodet kan reduseres til en kjemisk prosess som den organiske forråtnelse. Den ukjente døde under et bilhjul på asfalten eller under en seilduk på redningsbåtens dekk er alltid den samme, oppskakende utfordring til vår obskure viten om vårt eget menneskevesen.

Kristendommen bekrefter dette opprør. Den viser til Kristi sinnsopprør og gråt ved vennen Lasarus' grav, en gråt som kom lenger borte fra enn det som vi føler foran en kiste. Kirken vet at dette er Gudmenneskets og Skaper-Ordets smerte over å se sin skjønneste udødelige skapning, mennesket, i dets dypeste fornedrelse: selsomt underlagt dødskreftene i tilværelsen, fordi dets frie vilje kan unnsi livet.

IV.

Dette er da dødens plass i den kristne livsfølelse: Livet kan den ikke lenger maktstjele med all sin smerte, fordi En som *er* Livet har gjort døden til en gjennomgang til seg selv. Kristendommens livsbegrep er ikke det som besnakkes og besynges i vantroens krematorier, den vage eufemisme og den bleke, blodløse symbolikk som skal dekke tomheten og håpløsheten ved noe som kalles liv, men betyr glemsel, oppløsning, resignasjon. Livet er her knyttet til kristendommens karske realisme i morgensolens klare lys: En grav som *var* tom, en hånd som *ble* lagt i et spydsår i siden, en finger som *rorte* ved et naglegap i hånd og fot.

Hvert enkeltmenneske må selv og alene vurdere den dypeste betydning av dette, og veie sin skjebne mot de ord som ledsaget denne verifikasjon: «Vær så ikke vantro, men troende!» Og dersom dets svar faller sammen med det som ble gitt i evangeliet: «Min Herre og min Gud!», da skal der over dets grav stå hverken noen håpløshetens brutte søyle eller resignasjonens nedbøyede genius, men det kors hvis bekjennelse til det grenseløse liv er fire armer som favner universet.

H. Rieber-Mohn.

RADIO VATICANA:

Den neste norske sending over Vatikanets Radio er onsdag, 23. november, kl. 16.45. Bølgelengden 25.67 meter anbefales. Foredraget blir om Sakramentenes betydning.

Daglig liv i våre kvinneklostre

III. artikkel:

St. Karl Borromeus-søstrene

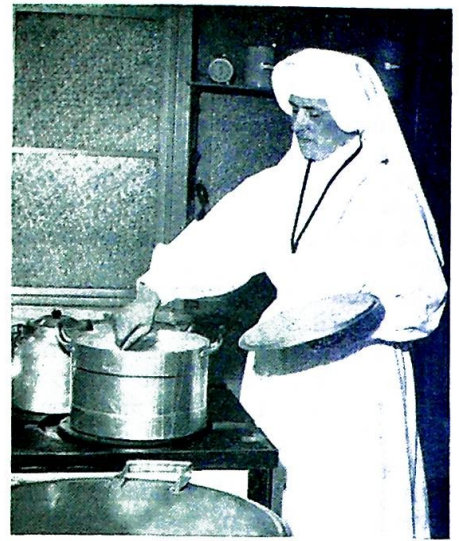
Det var morsomt å drikke kaffe hos søstrene på Hamar etter høymessen, for i deres gjestfrie stue kom det mange langveisfarende folk. Sidemannen spurte: «Kommet fra Oslo i dag? — Å ja, det er nå ikke så langt. Jeg har reist 17 mil i morges for å komme til messen — er fra Rendalen.» Noe til kirkevei — Rett overfor satt en eldre jugoslavisk professor, flyktning i Norge. Her hos søstrene fant han litt av det miljø han ellers savnet så sterkt i sitt nye land, sa han. Senere får vi vite at i feriene, jul og påske, da det er få pasienter på klinikken, har søstrene opptil 20 gjester boende hos seg, de fleste er flyktninger.

Til Hamar kommer også de katolikkene som bor på Raufoss. De må reise med både buss og båt. «Søstrene» er tydeligvis et uhyre populært møtested for alle spredtboende katolikker, og slik er det nok i alle våre mindre byer. De skjenker ikke bare kaffe, men hygge og trivsel, ja det var veldig t r i v e l i g hos disse søstrene på Hamar. Kan det skyldes litt at de alle er nederlandske og har med seg noe av det muntre og samtidig verdige en gjerne forbinder med livet i Nederland? (Ikke sagt til forkleinselse for noen annen nasjon — oss gilde nordmenn iberegnet). Om vi ikke fikk fet gul ost, så hadde maten en ekstra god smak, og tresko så vi, og tulipaner — i alle fall bedene.

For å begynne med begynnelsen: På moder Sunnivas lille kontor henger et bilde med underskrift «Onder de Bogen,» det er St. Karl Borromeussøstrenes moderhus i Maastricht i Nederland. Ikke få søstre er reist ut i verden derfra, særlig til Indonesia, forteller moder Sunniva. Landet var jo nederlandske koloni tidligere, og søstrene hadde sykehus og skoler der.

— Hvorfor ble De akkurat St. Karl Borromeussøster, og når kom De til Norge?

St. Torfinns Barnehage er et populært innslag i gatelivet på Hamar 17. mai.

Maten hadde en ekstra god smak. — Hva er det søster Hermanna rører sammen her?

Moder Sunniva tenker seg om, litt uvillig til å snakke om seg selv.

— Det er i grunnen ikke stor åndelig forskjell på de kongregasjonene som driver med sykepleie og undervisning. Til Norge kom jeg i 1928, og en av de første norske jeg traff var Sigrid Undset, som vanket meget her på den tid. Navnet Sunniva fikk jeg av henne.»

Kirken på Hamar var jo Sigrid Undsets sognekirke, og hun var nok en meget avholdt gjest hos søstrene. På et bord lå en bok på nederlandsk om henne av dominikanerpater dr. A. M. F. de Vos, utkommet i 1953.

Moder Sunniva forteller videre at søstrene arbeider i tre byer i Norge. Foruten på Hamar, hvor det er 11 søstre, er det 7 i Kristiansund og 16 i Molde. Det er to norske søstre i kongregasjonen, en i Molde og en i Nederland. I alt er det ca. 2 000 St. Karl Borromeussøstre i verden i dag.

— Vi trives så godt i Norge og skulle gjerne arbeide sammen med flere norske, sier moder Sunniva impulsivt.

Øyenklinikken.

Vi beser hele huset på Hamar — en lekker liten øyenklinik. Av søstrene er de fire sykepleiersker, og de har ansatt to kontordamer og tre hushjelper utenom. Søkningen til klinikken er stor.

— Mange leger vil gjerne ha små spesialklinikker, svarer moder Sunniva på spørsmålet om hvorfor søstrene er så spesialiserte, både på Hamar og i de andre to byene.

— Øyenspesialisten, dr. Riise, har vært her i 29 år nå, og to leger til arbeider her.

(Vi får en mistanke om at legene også trives med disse, medisinske kolonier for i gjesteboken hadde dr. Riise skrevet i en anledning nylig: «— 29 år, gode arbeidsår, uten behov for kontrakter eller overenskomster —.»)

At pasientene er fornøyd, fikk vi høylydte erklæringer om på mangfoldige dialekter. Her var ekte prøyensisk og solørsk og flere sprog enda, som søstrene også turnerte med overlegen sikkerhet. Inne på de moderne operasjonsstuene forteller søstrene litt om det daglige arbeidet der, som de tydeligvis går opp i med den største interesse. Og morsomt må det være å få hjelpe mennesker til å se

igjen. Et par søstre kommer inn med en bondemann på omkring de 60, og spør om de kan få vise frem det nylig opererte øyet hans. Det er en liten forskjell på hornhinnen på de to øynene. Og pasient og søstre forteller begeistret at han har fått satt inn et stykke ny hornhinne, og nå ser bedre enn noensinne.

Det er to avdelinger på klinikken, en for operasjoner og en for skader. Dessuten er to sykerom forbeholdt nevrologiske pasienter. Sykesøstrene er utdannet i Nederland, hvor de bl. a. har en universitetsklinikk i Nijmegen.

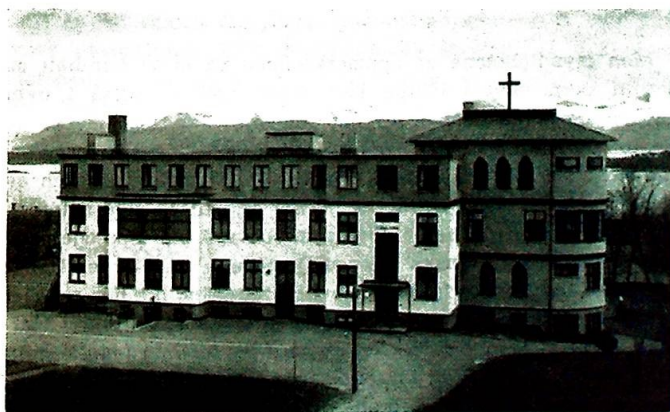
Barnehagen.

Moder Sunniva er lærerinne av profesjon, og i det vi går ut av klinikken for å bese oss ute, får vi vite at søstrene før hadde skole på Hamar for katolske barn. Den er nå nedlagt, men på den andre siden av gårdsplassen — hvor det selvsagt er fullt av blomster, såvel som i haven på forsiden av huset — er en lang, lav bygning som tydeligvis er barnehage. Alt er lite og nett, både huset og alt innboet. «Her kommer 80 barn,» sier moder Sunniva som forestår barnehagen og ser ut til å fryde seg over den. «Vi kunne få mange flere, mange står på venteliste, men foreløbig har vi ikke mer plass. Vår metode er en kombinasjon av Montessorri og Fröbel. Vi viser barna hvordan de skal gjøre, men så overlater vi til dem å ta initiativet og lar dem finne frem etter som de har lyst og anlegg. De er fra 3 til 6 år gamle, og de eldste lærer og hjelper de yngste. Montessori — den berømte italienske barnepedagogen — appellerte jo svært meget til barnets individuelle evner. Skrive og lese gjør barna her således bare når de selv ber om å få lære det.»

Denne barnehagemetoden krever mange hjelpemidler, rikelig arbeidsmateriale, og i praktiske skap rundt veggene var det en mengde morsomme ting å arbeide med. Vi så perler og kuler i mange farger, spesielt stoff til å klippe figurer av, papirfletninger og instrumenter til det bruk, og meget, meget mer, nesten alt dette materialet var kommet fra Nederland. Når barna kommer om morgenen, finner de selv frem det de vil holde på med, og finner seg en plass ved et av langbordene.

St. Karl Borromeussøstrene har dessuten barnehage i Molde, hvor de også har sin største klinikk, St. Carolus sykehus, og den 23. august i år åpnet de en barnehage i Kristiansund, hvor de ellers har fødeklipp, «Stella Maris». Det er fristende å gjengi litt av hva Fylkesavisen Møre Dagblad skrev i anledning av innvielsen av barnehagen i Kristiansund:

St. Carolus Sykehus i Molde med snedekte fjelltopper i bakgrunnen.

Liturgi og Musikk

Sekvenser «Dies irae».

Vi er inne i november, kirkeårets siste måned, da vi på en særlig måte minnes våre døde. Alle Sjeles dag, den 2. november, er helt viet forbønnen for de avdøde, kjente og ukjente. Denne dagens historie går tilbake til de første kristne tider, da man, som det sees av innskrifter i katakombene, ba offentlig og privat for de døde, og da deres navn ble lest opp under Messen. I de eldste Benediktiner-abbadier holdtes det en årlig minnedag for de døde, og slike «Alle Sjeles dager» finner vi omkring år 600 i Spania og omkring år 900 i Tyskland.

«Det var et fortryllende sted som presenterte seg for de innbudte i går — et riktig «Snøhvit og de syv dvergerhus.» To store lyse saler med små bord og stoler, på hvert bord bitte små blomsterkrukker, lange hyller og skap fylt til randen med alt av ting til beskjeftigelse et barnehjerte kan begjære. I et lite værelse sto dukke-teatret ferdig oppstilt — med de stumme aktorene på plass, for, som søster Avita sa, det er så godt å ha i regnværsdager, og alle barn er så begeistret for teater. Og det tror vi nok.

Barnehagen kan ta mot ca. 55 barn, og er fulltegnet for lenge siden. Sosialfullmektig fru Haanes fra Kristiansund, som var blant de innbudte til åpningen, uttalte at «med den nye barnehage som Stella Maris starter fra 1. september er en ny provins til byen lagt.» Til slutt skriver avisen: «Fra søstrenes side er det et verdifullt bidrag til avhjelp av lekeplassproblemet i Kristiansund. Og vi tviler ikke på at barna her oppe vil finne et fristed hvor omsorg, trygghet og kjærlighet vil være med og bygge en god grunnvoll i deres liv.»

Fremtidsplaner?

Vi står på gårdsplassen utenfor barnehagen igjen, og ser på søstrenes hus og på kirken som er bygget inntil. På bakgrunn av det vi har sett her av arbeidsinnsats og arbeidsglede, faller det naturlig å spørre moder om det foreligger noen planer for fremtiden. Hun peker på et tårn som rager litt umotivert opp på klinikken.

— Det ser noe rotet ut med tårn både der og på kirken. Kirken er jo forholdsvis ny, og vi vil ha vekk vårt gamle tårn og dessuten få et tilbygg, så vi søstre kan få rom for oss selv. Som det er nå, har vi ikke noe kloster i egentlig forstand. På grunn av plassmangel har vi bare noen provisoriske værelser her og der. Men arkitekten er ikke ferdig med tegningene enda.»

Vi får også vite at søstrene sparer til et kirkeorgel og at moder Sunniva tar timer i orgelspill.

— Øve får jeg på krematoriet like ved her, det er så lettvent. Og da får jeg sitte i ro også, ingen faller på å lete etter meg der!» Og moder Sunniva lo da hun vinket farvel etter å ha gitt oss en nesten hel — og absolutt morsom og hyggelig — dag.

K. R.

Den egentlige Alle Sjeles dag, som vi feirer den nå, oppsto omkring år 1000 i Cluny i Frankrike. Allerede tidlig var det skikk i enkelte land at hver prest på den dagen leste tre Messer, og denne skikken ble innført i hele Kirken av Pave Benedikt XV under den første verdenskrig.

Requiem-Messen uttrykker på gripende måte, i ord og toner, Kirkens bønn om tilgivelse og «evig hvile» for de avdøde. Den veldige dommedagshymne «Dies irae, dies illa» handler imidlertid ikke bare om de avdøde, men også om oss som ser døden komme og forbereder oss til dommen, tilskyndet av det «Memento mori» et dødsfall alltid er.

Det var fransiskaneren Thomas av Celano, en av den hellige Frans av Assisis følgesvenner, som skrev «Dies irae», og allerede i det 13de århundre ble diktet brukt av fransiskanerne som sekvens i Requiem-Messen, derpå kom det i det 15de årh. inn i det romerske Missalet og ble kjent over hele verden.

Opprinnelsen til sekvensene i Messen var de ord man begynte å legge til Alleluia-melodien for lettere å holde denne fast. «Sequentia»: det som følger (nemlig etter Alleluia) kalte man da disse ordene som ble sunget til den lange vokalisen som fulgte etter Alleluia. Slike sekvenser ble meget populære opp gjennom middelalderen, og utbredte seg etterhvert til alle fester i kirkeåret. I det 16de årh. ble imidlertid de fleste sløyfet, bare sekvensene til Påske, Pinse, Kristi Legemsfest og Alles Sjelesdag fikk fortsatt beholde sin plass, og i 1727 ble «Stabat Mater» føyet til etter et alment folkeønske. Sekvensene forkynner alltid klart dagens mysterium og de synges til gregorianske melodier av stor skjønnhet.

Melodien til Requiem-Messens sekvens er blitt brukt av betydelige komponister som tema i flere større verker, således av Berlioz i 5te sats av hans «Symphonie Fantastique» og av Liszt i Dante-symfonien og i «Totentanz» for klaver og orkester.

Som før nevnt er vi så heldige å ha fremragende norske oversettelser av sekvensene. De finnes i Ragnhild Foss' bok «Latinske hymner og sekvensar» (et par av dem er også opptatt i Katolsk Salmebok). Det er fristende å gjengi hennes malende og kraftfulle oversettelse av «Dies irae» her, men det ville føre litt langt, siden diktet er på 19 vers. — Vi vil nøye oss med å sitere noe av begynnelsen og så for resten henviser til hennes bok. «Dies irae» bygger for en stor del på ord fra Bibelen. I første vers legger vi merke til navnet Sibylla, et navn som kanskje ikke sier så meget til nåtidslesere. Sibylla var en hedensk spåkvinne som hadde varslet om dommedag og de siste tider, og dikteren tar henne til vitne sammen med David på at det er sant det han synger om. Både i Hellas og Italia hadde man disse spådommene opptegnet i de «sibyllinske bøkene», og de var vel kjent på den tiden hymnen «Dies irae» ble diktet.

*«Vreidedagen verdi tyner
og i oskeværet lyner
Davids og Sibyllas syner.*

*Redslerop mot himlen ljomar,
der han kjem den høge domar;
tungt som klokkemalm det
omar.*

*Doms-basun med tunge tonar
stemner heimsens millionar
fram for han som høgast tronar.»*

Pater Thoralf Norheim, O.P.

BLIKK på TIDEN

■ Avgjørelsen i Roos-saken er falt. Betingelsene for hans innreisettillatelse til Norge var av en så diskriminerende art at pateren forståelig nok sa nei takk. Fra hans side er saken dermed ute av verden, og ikke kan vi fortenke ham i at han fant å måtte gi den en slik vending.

Fra vår side er saken derimot ikke ferdig. For det første kan det utvikle seg til en internasjonal skandale at kulturlandet Norge stiller en dansk statsborger og prest under politi-opsikt og meldeplikt som en misliebige person ene og alene på grunn av hans religiøse overbevisning. Er det nødvendig å påpeke at det er en skam? Vi tror ikke at opinion og myndigheter står videre samlet i denne sak. Blant folk som i Stortinget var stemningen temmelig klar fra det øyeblikk av da en konkret foreliggende sak overbeviste om at det jo ikke gjelder en akademisk (og i formen ofte nettopp *lite* «akademisk») diskusjon om misforståtte papirjesuitter fra fjerne tider og breddegrader, men om levende mennesker med navn og ansikt som allerede inntar en aktet plass i nordisk universitetsliv.

Paragrafen står ennå ved makt. Kanskje kan Roos-saken for rette vedkommende være et vink om at en dag er det en ung norsk jesuitt som kommer over grensen, og som har et folkerettslig krav på å leve og arbeide i sitt fedreland. Hva så? Pater Roos forbyr ellers å drive propaganda for «jesuitismen» — hva der nu menes med det. Vi som i jesuitter ser folk som i ganske særlig bevisst grad representerer likefrem normal-katolisisme og intet annet, kan vanskelig unnlate å føle oss flau og støtt over denne mystifiserende passus i en norsk statsråds ikke særlig høflige erklæring.

Dr. phil. Heinrich Roos.

Mon myndighetene er oppmerksomme på at vi har hatt en jesuitt permanent i Norge helt siden 1940 — altså i over femten år? Fremmedpolitiet har kanskje ikke lagt merke til de to alarmerende bokstavene S.J. på et kors på krigskirkegården i Narvik? Han het Xavier de la Beaume, var sønn av den franske minister i Madrid, og var begynt på sine studier i jesuitterordenen da han i 1940 som soldat i 6te alpejegerregiment fulgte det franske ekspedisjonskorps til Norge. Under kampene for Norges frihet og lovlige regjering ble han rammet av to skudd i maven og døde kort etter på sykehuset i Harstad. Hans siste ord var: «Jeg gir mitt liv for min familie, mitt land og for Kirken!» Et ikke helt uvesentlig moment i debatten om «jesuitters adgang til riket»!

*

Mon myndighetene er oppmerksomme på at vi har hatt en jesuitt permanent i Norge helt siden 1940 — altså i over femten år? Fremmedpolitiet har kanskje ikke lagt merke til de to alarmerende bokstavene S.J. på et kors på krigskirkegården i Narvik? Han het Xavier de la Beaume, var sønn av den franske minister i Madrid, og var begynt på sine studier i jesuitterordenen da han i 1940 som soldat i 6te alpejegerregiment fulgte det franske ekspedisjonskorps til Norge. Under kampene for Norges frihet og lovlige regjering ble han rammet av to skudd i maven og døde kort etter på sykehuset i Harstad. Hans siste ord var: «Jeg gir mitt liv for min familie, mitt land og for Kirken!» Et ikke helt uvesentlig moment i debatten om «jesuitters adgang til riket»!

■ Alle som har vært speidere i sine guttedager husker visst hva «Kims lek» er for noe: Man legger mange forskjellige saker på et bord, lar én se på dem i et minutt, og dekker dem så til med en duk. Ut fra det ene minutts betraktning skal der så skrives en liste over det en så.

Det var merket «H» (redaktør Trygve J. B. Hoff) i «Farmand» som fikk oss til å minnes disse gamle kunster. Det siste året har han i en artikkelserie lekt enslags «Kims lek» med kristne og andre konfesjoner. Listen over hva han husker fra sin flyktige lesekontakt med de forskjellige former for religiøs overbevisning rummer likt og ulikt uten megen sans for dimensjoner, og dertil feilslag som er desto mer iøynefallende som det samfunn han behandler er gammelt, stort og sammensatt. Nå (nr. 42) er det da katolisismens tur, og resultatet er ikke vellykket, tross iherdig stirren. Journalistikk under det åpenhjertige motto «dette-vet-jeg-ikke-stort-om, men-nå-skal-dere-se-hva-jeg-allikevel-får-ut-av-det» kan formentlig være morsom. Når det gjelder religion virker den faktisk bare forstemmende kjedelig. Her er da en liten bukett av redaktør Hoff's store og små misforståelser:

At dr. Paul Reiter aksepterer en rekke dogmer «fordi han er katolikk» (istedetfor å være katolikk fordi han aksepterer katolske dogmer — nyansen er vesentlig!)

— at «dikterdiplomat Paul Claudel, som var akseptert av Vatikanet, ble desavuert i Rom like før han døde» (hva nå denne forvirrede setning betyr),

— at en «markedsanalyse» av det menneskelige «irrasjonelle» (verre og verre!) trosbehov i beste kommersielle «Farmand»-stil er noe argument for katolisismens sannhet, og parallelt

— at mentalhygieniske betraktninger er avgjørende og primære for den katolske skriftmålsinstitusjon,

— at Jomfru Maria i katolisismen «er gjenstand for tilbedelse», (og verre enn verst: at denne hårreisende forvanskning av *vyrdnaden* overfor Kristi mor skulle være «en styrke»),

— at dogmetro tar sikte på psykologisk og følelsesmessig fred og likevekt istedetfor på forstandsmessig erkjennelse og overbevisning,

— at tro ikke er viten (det er den nemlig), og at «den religiøse tro har sitt hjemsted i det ubevisste» (hvilket er noe av det mest forvirrede vi overhodet kan huske å ha sett uttalt om troen). Og tilslutt en godbit:

— at (bisper-)korset i denne setningen, som redaktør Hoff har funnet i en katolsk brosjyre: «Imprimatur 30 Martii 1955 † Theodor Suhr Episcopus Hafniensis» betyr at dette er navnet på «den avdøde biskop i København»! Dét går nok neppe den høyst vitale biskop av København uten videre med på!

Ved en skjebnens ironi (eller ved en selvutslettende ydmykhet?) er det såmen det selvsamme nr. av «Farmand» som forsyner ovenstående med den passende kommentar. I bladets sitatspalte («Av ukens lesning») finner vi nemlig følgende utmerkede betraktning av Bertrand de Jouvenel:

«Ikke-kristne intellektuelle røper i forbindelse med sine kristne medmenneskers tro en uvitenhet og en lettvinthet i argumenteringen som de selv ville betrakte som høyst uviten-skapelig om de for eksempel snakket om Ny-Guinesernes tro.»

Som sagt var!

■ A propos diskriminasjon, så har rasemotsetningene i U.S.A. i det siste fått en makaber aktualitet gjennom den meget omtalte Emmet Till-saken: En fjortenårig negergutt fra Mississippi ble lynsjet av to hvite under et bagatellmessig påskudd,

hvorpå morderne ble frifunnet under en temmelig kynisk rettskomedie. Saksbehandlingen er ganske visst ennå ikke ferdig, og muligheten for en revisjon av den oppsiktsvekkende dommen står ennå åpen. Men foreløpig står Emmet Till-saken der som en mørk og uhyggelig plett på U.S.A. som rettsstat, skarpt fordømt av den europeiske opinion i hele dens bredde, fra paven i Rom (som har inspirert en bitende kommentar i «Osservatore Romano») til kommunistenes organer som her får vind i seilene.

Som i Syd-Afrika legger Kirken hele sin autoritet i vektsskålen for å motvirke rase-diskrimineringen i en ofte oppfanatisert befolkning. Betegnende er en episode som «Time» (24.10.) beretter om: «New Orleans' erkebiskop, Msgr. Joseph F. Rummel utnevnte nylig den 31-årige sorte jesuittpateren Gerald Lewis til et forstadsogn i nærheten av storbyen. Da pateren ankom, ble han møtt av en delegasjon som opplyste ham om at en sort prest kunne ikke lese messe for en hvit menighet. Pater Lewis dro tilbake til sin erkebiskop og fortalte hva som var hendt. Og dermed ble det månelyst. Msgr. Rummel, som gjennom en lang biskoppelig karriere har bekjempet rasefordommene i Sydstatene lot kapellet stenge på ubestemt tid og skrev et særdeles tydelig brev til sine villfarne får:

«Denne hendelse er en krenkelse av den respekt og hengivenhet som katolikker skylder enhver Guds prest... Ethvert menneske, uansett rase, farve eller nasjonalitet er skapt i Guds billede og lignelse og er forutbestemt til en dag å gledes i helgeners og englers følge over den Allerhøyeste Guds nær-
vær... Prestemangelen gjør det utelukket at Vi kan avløse den Ærverdige pater, og menigheten forblir følgelig suspendert inntil den gjennom sine representanter gir uttrykk for sin vilje til å motta den prest Vi finner det for godt å sende den.»

■ Den kristelige skjønnerlitteraturen har som helhet, i Norge, vært et særdeles trist kapittel så langt tilbake man kan minnes, og noen nylige intervjuer med visse kristelige forlagsdirektører er ikke akkurat oppmuntrende for håpet om en bedring. Et avgjort og betydningsfullt lyspunkt etter krigen er imidlertid Forlaget Land og Kirke's rake linje og gode standard. Og enkelte sjeldne og visst ille uglesette kristne forfattere og kritikere forsøker da å bibringe kristenfolket sansen for at religiøse mennesker mindre enn noen andre må være så lettsindige i sin omgang med åndelige verdier som den gjennomsnittlige «kristelige roman» forleder dem til. Alfred Hauge er både god forfatter og god kritiker, og sier mange kloke ting om problemet i et intervju med «Vårt Land» (22.10.):

«Den (kristne roman) har så lett for å bli bundet av skjemaer, som hverken behøver å være kristne eller bibelske. Mens Bibelen opererer med et menneske som er utspent mellom himmel og helvete, har den kristne skjønnerlitteratur en så naiv menneskeoppfatning, at de mennesker man møter der er hverken onde eller gode — de er bare snille og slemme. Hvis man prøver på å håndtere mennesket som det er og Gud som han er, da reiser det seg et ramaskrik. Ut fra dette kan man iblant ha en forstemmende følelse av at de uttrykk som brukes i den muntlige kristne forkynnelse bare er gode ord, og ikke ment i fullt alvor. Det skjønnerlitterære mennesket går omkring i en skreddersydd søndagsdress, og det blir aldri åpenbart at det er en veldig spenning mellom himmel og helvete i sinnet. Man tør ikke akseptere Bibelens menneskesyn. Det virker som om hensikten er å vise fram mennesket som et vesen som er til for å oppfylle de krav miljøet stiller.»

Fr. Candidus.

H. R o o s:
SØREN KIERKEGAARD OG KATOLICISMEN
Foredrag holdt i Søren Kierkegaard Selskabet
K.hvn. 1952 (57 s.), Ejnar Munksgaards Forlag
Kr. 6.50

Katolsk Bok- og Bladsentral, Akersveien 5, Oslo

Pater Roos avslår å komme til Norge

En redegjørelse fra dominikanernes prior,
pater F. Thorn

Som enkeltpersoner har jesuitter flere ganger gjestet vårt land, bl. a. som offisielt innbudte gjester ved vitenskapelige kongresser. Ingen har talt om grunnlovsgrudd i den anledning.

Den 12. september i år sendte undertegnede en forespørsel til Justisdepartementet om hvorvidt vi kunne gjøre regning med den samme praksis overfor pater dr. philos H. Roos. I anledning av hundreårs dagen for Søren Kierkegaards død ønsket vi ham som foredragsholder i «Katolsk Forum».

Den 19. oktober stilte stortingsmann Haugland et spørsmål til justisministeren om hvorfor der ennå ikke var sendt svar på Katolsk Forums henvendelse. Justisminister Hauge svarte at der vil bli utferdiget en kongelig resolusjon som tillater pater Roos å komme og holde sitt foredrag. Men justisministeren antydte betingelser for tillatelsen som ikke røpet megen respekt for jesuittpateren. Han måtte avholde seg fra propaganda for «jesuitismen» (hva nå det måtte være), og forlate landet straks etter foredraget.

Den 19. oktober stillet stortingsmann Haugland et departementets offisielle svar. Dessverre bekrefter brevet bare hva herr Hauge uttale i Stortinget. Der sies således: «Forutsetningen er at han under oppholdet her avholder seg fra enhver propaganda til fordel for den jesuitiske lære og at han forlater landet snarest etter at han har holdt foredraget. Man ber om at dr. Roos gir melding til politiet om sin innreise til og utreise fra riket.» Dette synes jo å insinuere at der foreligger fare for at dr. Roos vil misbruke sin oppholdstillatelse til propaganda. Meldepikten til politiet synes også unødig sjikanerende.

En kopi av Justisdepartementets brev er blitt tilstillet pater Roos, som telegrafisk har svart at han både som jesuitt og som dansk universitetslektor finner det krenkende å motta en innbydelse til Norge på så diskriminerende betingelser.

Som nordmann uttrykker undertegnede sin dype beklagelse over utfallet av denne sak. Det er forstemmende at Norge på denne måte kompromitteres i verdensopinionen ved å behandle en aktet dansk vitenskapsmann som en suspekt person på grunn av hans religiøse overbevisning.

Finn Thorn.

Husk ST. OLAV
ved kirkekollekten Allehelgenssøndag
6. november.

Et godt katolsk talerør

Pastor Schindler dominerer CATHOLICA's åpningsnummer for 1955, med et storslått essay om «Katholicismen som katolikkerne selv ser den» — en krystallklar fremstilling av den katolske tro og lære. Pastor Schindler tar nordboerne med inn i den veldige romerske katedral med de mektige ruter av glassmosaikk og viser hvordan rutene — sett innenfra — får farve, blir form, tegning, bilde. «Set *indefra* har de ikke mere Forklaring behov, de forklarer sig selv.» Pastor Schindler tegner også et strålende bilde av Kirken slik som den faktisk fungerer i hverdagen. Pastoren illustrerer dette forholdet ved bildet av kanskje den mest fullkomne figur mennesket har skapt: pyramiden. Her — som så mange andre steder i dette essay — møtes teologen og forfatteren Peter Schindler, og det gir leseren store og uforglemmelige opplevelser. Det er dessverre umulig å forsøke å gi noe referat av dette lysende essay som alle nordiske katolikker vil lese med stort utbytte og som fortjener den absolutt største lesekrete. Frost-Hansens Forlag skal ha honnør for at det har gitt pastor Schindlers essay ut i særtrykk. Det må være sikret en ubetinget suksess!

Dominikanerpater Drouzy berømmer filminstruktøren Carl Th. Dreyer for hans *filmatisering av Kaj Munks «Ordet»*, som fører tilskuerne inn i en religiøs virkelighet, inn i det sakrales verden. Dreyer har lykket i dette vanskelige arbeid, fordi han har gitt seg tid. Det oppmerksomme blikk for de små ting, og det langsomme tempo i filmen gir tilskuerne del i et kontemplativt syn. Det får dem til å oppdage ting og mennesker, og det får dem til å tyde tingenes tale. — Bjørn Rasmussen har skrevet en begeistret og inciterende anmeldelse av filmen, som betegnes som et fullgyldig mesterverk. — Dommerfullmektig Leo Hulsrøj har tatt opp grunnleggende problemer innenfor rettsvitenskapen i et interessant *apropos til de rettsfilosofiske skrifter av professor Ross*.

Catholica bringer et avsnitt av *rundskrivet «Sacra virginitas»* der pave Pius XII holder et oppgjør med den moderne tendens til å fremheve ekteskapet på bekostning av den gudviede, ugifte stand. Det understrekes her at det ikke eksisterer noen motstrid mellom disse to stender, som tvertom står i en opphøyet harmoni eller vekselvirkning til hverandre.

Åpningsartikkelen i tidsskriftets annet nummer for året er en hyllest til dikteren Paul Claudel. Pater Roos

KATOLSK FORUM

Tirsdag 15. november kl. 20.00:

PAUL CLAUDEL.

I. Dramatikeren. Ved lektor **Olav Paus Grunt**.

Tirsdag 22. november kl. 20.00:

PAUL CLAUDEL.

II. Kristenmennesket. Ved pater **Hallvard Rieber-Mohn**.

Tekster av **Paul Claudel** og kortfilmen «PAUL CLAUDEL».

DOMINIKANERNE

Neuberggt. 15, Oslo

gir her et interessant overblikk over dikterens utvikling og en lærerik innføring i Claudels storslåtte forfatter-skap. — «*Formsprog og sprogform i religionen*» er titelen på en artikkel av pastor Schindler, som atter en gang viser en forunderlig evne til «å gjøre gamle ting nye» og til å gjøre de nye ting til noe velkjent og kjært. Pastor Schindler dveler ved den babelske forvirring som hersker både i sprogformen og i formsproget, og han overfører dette fenomen til religionens verden, i det moderne Norden. Som katolikker har vi noe som det er livet om å gjøre for oss å få sagt, men forstår man oss, spør pastor Schindler. Han tar opp en del katolske termini og sammenholder det ordene egentlig skal si med det de faktisk sier til moderne nordboere. Pastor Schindlers artikkel munner ut i spørsmålet om det ikke ligger en økumenisk oppgave i å reformere sprogformen og formsproget. — Pater Rieber-Mohn har i sin artikkel om *Georges Rouault og kirkekunstens fornyelse* levert et friskt og livnært portrett av den store franske kunstner og pekt på de særpreg som hviler over hans kunstverk.

Overlege Søndergaard har gitt en sosiologisk utredning om *sykehusets kulturelle bakgrunn*. Han viser her at det er kristendommens hospitaler som er selve grunnlaget for den moderne hospitalskultur, at hospitalene er skapt av kristendommens ånd «og er en i sandhed kristelig lægevidenskabelig frugt». Overlegen omtaler hvordan sykehusene er blitt til og hvordan sykepleien har utviklet seg, og han bringer her fram i dagen et lysende stykke kulturhistorie.

Catholica inneholder flere andre leseverdige artikler som man ikke kan nevnte utførlig i en kort liten anmeldelse. De to første nummer innenfor denne årgang viser imidlertid at Catholica fortsatt vil holde stand som et utmerket katolsk forum i vårt nordiske miljø.

Helge Røstad.

Den fremmede i Notre Dame

Paris 193... Det store urverk i Notre Dame-katedralen slo elleve. Den gamle klokkeren som sto i en vindusnisje i sydtårnet, lyttet til de drønnende klokkeslag som enda en stund gjenlød under de høye hvelvinger og så forstummet over Citéøya. Natten var urolig. Paris gjemte seg i mørket. Klokkeren så sorgfull ut over byen. Paris var blitt en vulkan som lenge hadde ulmet under overflaten og nå var brutt ut: Mobben hersket i byen. Frihet, likhet, brorskap! lød det. Ned med adelen! ropte uvitende barn. Ropene var blitt til skrik, til bølger som rasende skyllet helt opp til Notre Dame. «Frihet,» hvisket den gamle klokke hen for seg. Han foraktet de nye makthavere fordi de brutalt bekjempet religionen.

Klokkeren bøyde hodet. I det bleke månelys set så han mager og oldingeaktig ut. Plutselig lyttet han oppmerksomt. Fra sideskipet hørtes hurtige og engstelige skritt, det var en som ble jaget. Nå er de igjen etter en, tenkte han. Våger de virkelig herinne — å ja, de viker ikke tilbake for noe. Der, han kommer oppover trappen!

Skrittene kom fort nærmere, han hørte alt den gispende pusten. En skikkelse kom rundt trappesvingen og ble høyst forskrekket stående foran klokkeren. Det var en mann i 50-årene uten noe på hodet, det våte håret lå klebet til tinningene og i barten var det blod.

«Unnskyld, monsieur,» stammet han. — «Jeg er klokkeren i Notre Dame,» sa den gamle. — «Redd meg!» stønnet den fremmede, jeg blir forfulgt... gendarmene, domstolene...» Klokkeren så at mannen var fullstendig utmattet. Det var en herre som sto der foran ham, ingen «borger», som de revolusjonære kalte seg. Altså måtte han hjelpe ham snarest mulig. Men hvordan? Mens han lyttet og flyktingen full av angst stirret på ham, fikk han et ualmennelig innfall, og han tvilte ikke et sekund på at de var Den hellige jomfru selv som hadde gitt ham det. «Kom monsieur,» hvisket han. — «Ikke nedeunder,» stammet denne, «gendarmene...!» — «Sto! på meg,» avbrøt klokkeren ham. Til venstre åpnet han en dør. De kom inn i et lite rom, gjennom en rund glugge skinte månen. På en trebenk lå gamle, støvete klær, på gulvet, inntil veggen sto en smilende Jesusfigur som manglet høyre hånd.

Klokkeren lette blant klærne og fant snart en lang, blå kjole med vide ærmer. «Ta den fort på, fort!» sa han. Den fremmede adlød forundret og forkledte seg til en kvinne. Klokkeren ga ham Jesusbarnet i armene. Men den fremmede holdt det langt fra seg og stammet: «Hva er det De vil gjøre? Nei, det går ikke! Jeg — kan ikke — jeg er dog...»

«De er den De er,» avbrøt gamlingen. «Det gjelder Deres liv, monsieur! Still Dem der i hjørnet, der hvor det er mørkt. Hold barnet slik som vår kjære Dame holder det... litt mer foran ansiktet, og hva som enn skjer, rør Dem ikke!»

Den fremmede stirret på det smilende Kristusbarnet som om han var redd for at det skulle ta til gjennele. Så var han alene. Klokkeren gikk et par trappetrinn ned og hørte alt politibetjentenes hurtige skritt under hvelvingene. Det var tre stykker av dem, smuskete, rå fyrer, to av dem hadde prylestokker, den tredje som bar en sabel i lærskjede, holdt en nesten utbrent fakkell i hånden. De for sammen da klokkeren viste seg. Men denne gamle, gråhårede mannen var ikke den de lette etter. «Borger klokke,» ropte han med sabelen, «har du sett noe til en rakker av en adelsmann her i kirken?... Hm, eller holder du ham kanskje skjult?» Klokkeren svarte rolig: «I tårnene hviler fuglene ut om natten, og under hvelvingene sover flaggermusene, ellers ingen.»

«Du er morsom, gammel'n! Men hør, lyver du, så skal jeg klø deg på buken og svi av deg barten din!» Dermed hevet han lærskjeden med sabelen og ga den gamle et støt i magen, samtidig som han holdt fakkelen opp foran seg. Klokkeren rørte seg ikke. Betjenten tok plutselig til å banne — fakkellumpen hadde brent ham

Ridder av Æreslegionen

Under en mottagelse i den franske ambassade i Oslo har ambassadør M. Ledoux meddelt prior for dominikanerordenen i de nordiske land, pater G. M. Vanneufville, Oslo, at han er utnevnt til ridder av Æreslegionen. Ambassadøren lykkønsket den nye ridder og takket ham og dominikanerne for den innsats som er ytt i over 30 år i Norge til forståelse og utbredelse av fransk åndskultur. Til stede var bl. a den nye prioren for den franske dominikanerprovinc, pater V. Ducattillon, som har vært her på sitt første Norgesbesøk.

selv på fingrene. Han kastet den på gulvet, hvor den sluknet.

«Det samme kan det være,» ropte han. «Er han her, skal vi nok finne ham! Kom med!» De stormet oppover trappen og kom til døren. «Bryt den opp!» befalte han barskt. «Døren er ikke låst», innvendte klokkeren, han åpnet den og gikk først inn. Det var for mørkt der til at de enkelte gjenstander kunne skjelnes. «Hva er dette her?» spurte anføreren. «Gamle kirkeklær,» svarte klokkeren. Og da de kikket inn i krokene, føyet han til i en likegyldig tone: «Det er en statue av vår elskede Jomfru med Jesusbarnet.» «Jeg skal amputere også den andre hånden — til lille borger Gud!» hveste gendarmen.

Klokkeren stivnet til. Betjenten trakk sabelen og hugg til; men da han var drukken og ustø, traff han ikke den lille hånden, men den store som holdt barnet! Og fra den hånden begynte blodet å renne! Betjenten så det, for akkurat da skinte månen klarere. Han rykket skrekkslagen tilbake, sabelen falt ut av hånden på ham og han skrek skingrende: «Blod, den helige Jomfru blør!» De skvatt ut, rev klokkeren nesten med og holdt på å brekke både armer og ben nedover trappen. Enda noen sekunder hørt larmen fra dem i tårnet, så kom de seg ut i sideskipet og en dør smalt i med et brak.

Klokkeren snudde seg bekymret. «De blør, er De stygt skadet?» spurte han med sorg i stemmen. Den fremmede smilte underlig. «Det er ikke så farlig, hugget var kraftløst og sabelen sløv. Her er en fille, kanskje De vil lage en forbindelse.» Mens klokkeren gjorde det, sa den fremmede: «Det er et mirakel at jeg ble reddet.» — «Et mirakel er det da ikke,» innvendte klokkeren. «Gendarmene så ikke særlig godt. Men jeg tror nok at Den helige jomfru beskyttet Dem.» — «Skulle hun ha beskyttet meg!» — «Ja, hvorfor ikke Dem?» spurte klokkeren forbausset. — «De husker nok,» fortsatte den fremmede, «at jeg vegret meg for å ta Jesusbarnet. Det forekom meg å være nedverdiggende å sikre meg beskyttelse fra en som jeg . . . ikke trodde på.»

Da revolusjonen var over, så man fra tid til annen en fornem herre som knelte foran bildet av Jomfru Maria med Jesusbarnet. Det ble fortalt at han — en adelsmann fra et land langt i nord — var blitt omvendt på en underbar måte.

UTLANDET:

VATIKANET

Alle pave Pius XII's taler på trykk.

I Vatikanets trykkeri holder de for tiden på med å trykke opp igjen i en spesialutgave de 16 bind som inneholder alle pave Pius XII's taler og budskap, helt fra han ble valgt til pave. Det er meningen at verket skal foreligge ferdig til pavens 80-års dag, og det vil da være komplettert med et bind på 600 sider hvor det er en analytisk indeks over alle de spørsmål som er behandlet av paven.

Diskusjonen må være fri.

Det er absolutt nødvendig at det råder full frihet og objektivitet når de spørsmål som skiller de to konfesjoner blir diskutert, erklærer Osservatore Romano i en artikkel i anledning av 400-års dagen for religionsfreden i Augsburg. Pave Pius XII har sendt ut et budskap, og Vatikanets avis sier videre:

«Det pavelige budskap har foranlediget reaksjoner i enkelte evangeliske kretser i Tyskland. Vi tillater oss en bemerkning. I Tyskland har det fra slutten av den første verdenskrig og til våre dager foregått en forandring i de interkonfesjonelle forbindelser. De er nå meget mindre spent enn tidligere. Strømmen av flyktninger til Vest-Tyskland — over 10 millioner — har bevirket at tilhengere av begge konfesjoner er blitt meget mer sammenblandet enn før. I dag er det ikke mer rene protestantiske eller rene katolske områder. Politiske grunner har også gjort at katolikker og protestanter har forenet seg i ett stort parti. For øvrig tar katolikkene nå langt større del i det offentlige liv enn tilfellet var før.

Denne nye tilstand forlanger at begge leires tilhengere viser gjensidig aktelse for hverandre. Vi er av den mening at man stort sett ikke kan bebreide katolikkene at de ikke er seg dette bevisst. Men man bør ikke komme dithen at det blir tatt hensyn til den religiøse forskjell mellom de to konfesjoner bare med henblikk på samarbeidet på det profane område. Tvert i mot — fordi religionen er av så stor betydning — er det absolutt nødvendig at det råder full frihet når de spørsmål som skiller de to konfesjoner blir diskutert. I lyset av denne frihet må pave Pius XII's ord om den augsburgske religionsfred forståes,» sier Osservatore Romano.

BELGIA

De katolske folkeskolene har fremgang.

Sentralkomiteén for den katolske skoleundervisning har hatt et møte, og konstatert at nesten overalt i Belgia er de katolske folkeskoler i fremgang. Det samme er tilfellet også innen de øvrige grener av den katolske undervisning.

CANADA

Skjebnetung fremtid uten religion!

Da en ny skole for kort tid siden ble åpnet i Trois Rivières i Canada, sa den kanadiske minister Duplessy at regjeringen aldri ville godkjenne en lov om avskaffelse av religionsundervisningen i skolene. Duplessy sa videre: «Den viktigste oppgave er å meddele våre barn kunnskap om trossannhetene. Vi kan ikke gi dem noe annet grunnlag enn de evige sannheter. Hvis den dag skulle komme da religionsundervisningen blir tilsidesatt i våre skoler, vil en skjebnesvanger tid for vårt fedreland begynne.»

ENGLAND

Må «Det katolske informasjonsentrum» stoppe virksomheten?

Vi har tidligere omtalt «Det katolske informasjonsentrum» i denne spalten. Det later dessverre til at det må innstille annonsekampanjen i høst på grunn av pengemangel. Ikke mindre enn 8 000 katolikker i England har hittil støttet fore-

tagendet med bidrag. I disse dager blir en rapport offentliggjort hvor det redegjøres for stillingen og hvor alle som er interessert i foretagendet oppfordres til å sende bidrag, så virksomheten kan gjenopptas til neste vår. Over 1 000 personer i England har abonnert på kurset som gir en innføring i Den katolske kirkes lære.

FRANKRIKE

Fransk katolsk journalist ute i hardt vær.

En kjent katolsk journalist i Frankrike, Robert Barrat, ble arrestert i slutten av september i år, og det forårsaket livlig reaksjon i katolske kretser og blant franske journalister i sin alminnelighet.

Barrat har arbeidet i den katolske press i 10 år, og de to siste år har han vært særlig opptatt med problemene i Nord-Afrika. For ca. et år siden, utga han også en bok med tittelen: «Justice pour le Maroc» (Rettfærdighet for Marokko).

Da han var i Nord-Afrika nylig ble han tilbudt å få intervjuet en av lederne blant opprørerne. Etter å ha betenkt seg litt, skrev han ned intervjuet som kom i avisen «France-Observateur». Det var dette som forårsaket arrestasjonen, da han ble beskyldt for «ikke å ha gitt melding om forbrytelser som kompromitterer Statens indre og ytre sikkerhet». Med andre ord, det ble bebreidet ham at han ikke hadde angitt de personer han hadde intervjuet.

Hele pressen, både den katolske og den øvrige, satte i gang en kampanje som bevirket at han ble løslatt 48 timer etter arrestasjonen. Det ble fremholdt at en journalist ikke kan angi noen under utøvelsen av sitt yrke. Men det reiste seg også andre problemer enn den profesjonelle taushetsplikt; Burde Barrat ha tatt imot tilbudet fra opprørerne i Nord-Afrika? Burde han ha offentliggjort artikkelen? Foretok han en politisk handling ved å offentliggjøre den? Skulle ikke følelsen for de nasjonale interesser ha tilsagt ham å forholde seg taus?

På den måten oppsto det et samvittighetsspørsmål, og dette er blitt diskutert i en rekke franske aviser.

Etter løslatelsen kom Barrat med følgende erklæring: «Jeg mente at det hastet med å gjøre opprørernes synspunkter kjent. Hvis vi hadde innledet samtaler med Vietnam på et tidligere tidspunkt enn tilfellet var, er det sannsynlig at blodsutgydelsen kunne vært stanset for Dien-Bien-Phu.»

Religiøse samfunn tar opp problemene i fellesskap.

Priorinner for kvinnelige ordenssamfunn har nylig vært samlet til møte i Paris. De representerte over 300 franske ordenssamfunn, og det ble bestemt å opprette et forbund av religiøse institutter som skal fremme samarbeidet mellom de forskjellige samfunn og studere deres felles problemer, i overensstemmelse med pave Pius XII's ønske. Lignende tiltak er allerede gjort av religiøse kvinnelige ordener og kongregasjoner i flere andre land.

Arbeiderprestene Ny fransk plan?

Spesialutdannelse for at de første feilgrep ikke skal gjentas. Kardinal Feltin, Paris' erkebiskop, setter seg inn i vellykkede og virkningsfulle italienske metoder i forbindelse med planer for en ny form for arbeiderapostolat i Frankrike.

Som kjent gikk den egentlige franske metode ut på å la arbeiderprestene bære alminnelige arbeidsklær, og leve som lønsmottagere under fullstendig uvante forhold. Den italienske arbeiderprest lever også blant arbeidere og går rett inn i fabrikkene — men som en prest, ikke som de øvrige ansatte, og han bærer geistlige klær og den katolske prests krave.

I Torino f. eks. bor disse prestene i et hospits for lære-

gutter, deler deres liv, hjelper dem når det oppstår vanskeligheter og leder spesielle kurser for dem. Og så går de til enhver tid til fabrikkene og står til disposisjon for alle som har moralske eller åndelige problemer å løse. Resultatene har vært høyst vellykket. Det er et helt i gjennom positivt katolsk apostolat, noe langt mer enn en anti-kommunistisk bevegelse, skjønt det har hatt en heldig innflytelse også i den retning.

Arbeiderprestene møtes.

De erfaringer som er gjort i Torino, Bologna, Genova og andre byer i industristøkene i Nord-Italia, har gjort et dypt inntrykk på kardinal Feltin. Nylig reiste et antall franske prester til Italia for selv å studere resultatene. I begynnelsen av oktober møttes 200 prester av «Den kristne forening av italienske arbeidere» (A.C.L.I.), i Roma. De forpliktet seg til å skaffe seg mer spesialisert teknisk kunnskap, for at de bedre skal kunne forstå arbeidernes behov. Således vil de kunne gi en allsidig hjelp ved å undervise på skoler for religiøs, moralsk, sosial og teknisk opplæring.

Helt siden arbeiderprest-bevegelsen i sin hittidige form ble stanset i Frankrike, har medlemmer av hierarkiet forsøkt å finne ikke bare alle årsakene til at den slo feil, men også de beste metoder for å få i stand den kontakt som så sårt trenges mellom Kirken og arbeiderne — en kontakt som passer for de nåværende forhold.

For kort tid siden sa kardinal Saliège fra Toulouse i en tale til en del prester, at årsakene til at bevegelsen med arbeiderprestene slo feil i Frankrike var å finne i mangelen på en teologisk opplæring som særlig tar sikte på å behandle økonomiske problemer i forbindelse med arbeidslivet. Disse prestene trenger to års studier i tillegg til de vanlige studier i teologi og filosofi, sa kardinalen. De to tilleggsår burde tilbringes i et katolsk institutt hvor studentene fikk ofre seg for teologi, politisk økonomi og arbeidets historie på vitenskapelig grunn.

«Med en slik spesialutdannelse, vil prestene unngå å tale om ting de ikke har kjennskap til. Den erfaringen vi har fått med arbeiderprestene, er sikkert ikke nyttelos. Mesteparten av prestene var ikke moralsk og intellektuelt forberedt for det arbeidet og de omgivelsene som de så helhjertet ofret seg for. Arbeidslivets betingelser kan ikke virkelig forandres uten en reform av institusjonene. Det nåværende system er grunnlagt på pengerettighetene, respekten for eieendom og for fortjeneste. En annen sivilisasjon må komme i stedet for den vi nå har — en sivilisasjon som er basert på arbeidet og som først og fremst fastslår at mennesket er det viktigste av alt.

Proletariatet må forsvinne, og alle kristne må arbeide for det. Den økonomiske revolusjon kommer . . . Det er ikke sikkert at den vil få en kommunistisk form. Den kan utvikles på en annen måte, en mer menneskelig, dypere og varigere måte.»

Prestene må ta initiativet.

Er det overilet å tro at de forskjellige former for vitenskapelig og sosialt fremskritt til slutt kommer til å bli fullstendig gjort med kristendommen? — spør kardinal Saliège, og viser atter hen til senere begivenheter i Italia.

Det kom nemlig veldig fart i arbeidermisjonen i Italia i slutten av forr. år, ved at monsignore Montini, tidligere pavelig pro-statssekretær, ble utnevnt til erkebiskop i Milano. I et forord til en bok om prestestanden erklærer erkebiskop Montini at «nåtidens prest må avpasse sin misjon etter de gjennomgripende forandringer som verden rundt ham har vært gjenstand for. Det er presten som må gjøre den innledende bevegelse, ikke folket. Det nytter ikke for ham å ringe med klokken, ingen hører det. I stedet må han lytte til sirenene som hviner fra fabrikkene, disse templer for tek-

OSLO

Wittusen & Jensen a.s

Trykkeri — Kontorrekvisita — Systemer

a.s Rørlegger

Tlf.: 42 41 75 — 42 41 56

Hausmangt. 16, Oslo

Utfører nyanlegg, omlegninger og reparasjoner

niske storverk hvor den moderne verden ånder og lever.»

I Bologna, Italias «røde hovedstad», vandrer Kirken rett inn i fabrikkene og faktisk rett inn i enhver virksomhet, under ledelse av den livfulle kardinal Lercaro. Kardinalen er sønn av en sjomann i Genova og kjent over hele landet for de dristige metodene han bekjemper kommunistene med.

I Genova ledes arbeidermisjonene av kardinalkollegiets yngste medlem, kardinal Siri. Han kommer også fra en arbeiderfamilie, en fremragende eksponent for Kirkens sosiale lære, og en handlingens mann.

Hva et tidsskrift kan bli til!

I siste uke av september ble det holdt et usedvanlig viktig møte i Paris. Den katolske presse i Frankrike feiret 10-års jubileet for bladet «La vie catholique illustrée», som startet med et opplag på 60 000 i 1945, og nå er oppe i 600 000. Den enorme fremgang skyldes for en stor del alle de utrettelige distributører rundt om i landet, hvorav 2 500 var kommet til Paris for å delta i en messe som ble sebrert av kardinal Feltin, erkebiskopen i Paris. Kardinal Feltin er også medlem av Den franske episkopale informasjonskommisjon.

La vie catholique illustrée utkommer hver uke, og både med hensyn til tekst og fotografier kan det konkurrere med hell med de beste illustrerte magasiner i Frankrike. Det utgis under ledelse av franske dominikanerpatre.

La vie catholique illustrée selges fra over 15 000 distribusjonssentre i Frankrike, og til disse er igjen knyttet flere personer som går inn for å spre bladet. Mange er samtidig medlemmer av Katolsk aksjon. Det var første gang at så mange av bladets distributører var samlet, og man så her faktisk en ny type aktivt arbeidende kristne mennesker som var gått helt inn for et bestemt og krevende arbeid. Ved å støtte så helhjertet opp om den katolske presse støtter de en hel misjonsvirksomhet. Mange praktiserer simpelthen å gå rundt med bladet, men ved å selge det på den måten lærer de samtidig menigheten å kjenne, og kan formidle kontakter for de som trenger et eller annet. Ved å spørre dem opp-

dager man at det viktigste for dem er å nå de likegyldige, de lunkne, da bladet ofte er deres eneste forbindelse med Kirken.

Det som kongressen i Paris først og fremst åpenbarte er at det eksisterer tusenvis av aktive kristne, som man kunne kalle «grunnlagsmisjonærer», — de danner grunnlaget for prestenes misjon. Deres virkemiddel er pressen. De vitner om en ny og virkelig apostolisk oppfatning av pressen, ikke bare med hensyn til redaksjonen, men også når det gjelder måten tidsskrifter og aviser blir kjent og utbredt på.

Journalister fra Belgia, Nederland, Sveits, De forente stater og Argentina, fremkom med rapporter om de fire emner som er gjenstand for stadig behandling i La vie catholique's spalter: Familielivet, arbeidslivet, folkenes liv og Kirkens. Under høymessen i Notre-Dame oppfordret kardinal Feltin både redaktører og distributører til fortsatt innsats for den katolske presse.

JUGOSLAVIA

Kirken slipper ikke et øyeblikk fra bekymringene.

Katolikkene i Ljubljana er redde for at om kort tid vil alle kirkene i byen være tatt fra dem. Befolkningen i byen er nå det dobbelte av hva den var før siste krig, men det er ikke gitt tillatelse til å bygge en eneste ny kirke. De kirkene som har vært i bruk, blir etter hvert tatt til andre formål. Karmeliterkirken er blitt ødelagt, St. Josephskirken er omdannet til kinolokale, Saint-Cyrille faller sammen av mangel på vedlikehold, og andre blir forordnet fjernet under foregivende av at gatetrafikken trenger mer plass.

Regimet øver et stadig press på befolkningen for å hindre flest mulig i å gå i kirkene. Det er forbudt for offiserer og soldater å gå i nn i en kirke i uniform. Hvis det blir oppdaget at de har rosenkranser eller medaljer på seg, blir de straffet. Statsfunksjonærer som går inn i en kirke, risikerer å få avskjed. Alle som utdanner seg til lærere må avgi en erklæring om at de gir avkall på enhver religion, ellers blir de ikke gitt adgang til eksamen.

TRONDHEIM		
	PHOENIX HOTELL TRONDHEIM <i>anbefales</i>	P. G. SWENSSON Manufaktur & Sengestyr Torvet - Trondheim
BØNDERNES SALGSLAG Munkegt. - Trondheim Leverandør til St. Elisabeths Hospital		
Tapeter P. B. PAULSEN & CO. A/S Søndregt. 14 - Trondheim Gardiner	Linoleum INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim	C. A. LIE A/S <i>Møbler</i>
TRØNDERMEIERIET Trondheim Centralbord 29 500 Melk - Fløte - Smør - Ost	INGV. ALSTAD Fisk - Sild Ilevollen 32 - Tlf. 20291 Trondheim	A/S SIGURD KVENILDS Eff. Tlf. 20 829 Alt i sengestyr og barneutstyr
A/S TRONDHJEMS JERNINDUSTRI Sykesenger - Stålrørsmøbler		ILA FARVEHANDEL Telefon 25480 Alt i malerverer

POLEN

Hemmelige mikrofoner omgir kardinalen.

Polske kommunistiske embetsmenn i Warszawa har oppgitt at kardinal Wyszynski vil bli satt på frifot «meget snart». Men i mellomtiden blir hvert ord fra kardinalen og hver bevegelse tatt opp av hemmelige mottagerapparater. Det er også blitt oppgitt at regimet ikke vil godkjenne ham som Polens primas.

Skjulte mikrofoner forteller om hvert skritt kardinalen tar i klosterfengslet i Lidzbark, etter hva det meldes gjennom Den frie Europakringkaster av Josef Swiatlo, den hemmelige politiagent som kom til Vest-Europa i 1953. Swiatlo fikk anledning til å undersøke Lidzbark-klostret da det ble gjort i stand til kardinalens arrestasjon. Politifolk, elektrikere, forskjellige ingeniører og byggmestre arbeidet der. Mikrofoner og kontrollrom ble installert så kardinalen ikke skulle kunne gjøre den minste bevegelse uten å bli hørt. Men allerede flere måneder før arrestasjonen, hadde det hemmelige politi avlyttet alle samtaler i kardinalens bolig i Warszawa, ifølge Swiatlo.

ØST-TYSKLAND

Erklæring fra biskopene om «Jugendweihe», —ungdomsinnvielsen.

Søndag 23. oktober bekjentgjorde prestene i Øst-Tyskland under gudstjenestene en erklæring fra biskopene i denne del av Tyskland om katolikkenes deltagelse i den såkalte ungdomsinnvielse.

En organisasjon som gir seg ut for å være privat, men i virkeligheten er offisiøs, da det er regjeringen i Øst-Berlin som står bak, har bestemt at all ungdom skal innbys til å delta i Ungdomsinnvielsen når de går ut av folkeskolen, det vil si i 14-års alderen. Organisasjonen har tatt i bruk noen gamle seremonier som ble brukt av tyske frimurere før naziregimet. Ungdomsinnvielsen er en «verdslig konsekrering» av de unge hvor de blir innviet til materialismen.

Under innvielsesseremonien avlegger de ed på at de av all sin kraft vil støtte freden, fedrelandet, sosialismen og fremskrittet på alle områder.

Forut for innvielsen er det en rekke foredrag som strekker seg over hele det siste skoleåret, og om emnene for disse foredrag sier biskopene i sin erklæring:

«Forberedelsen til ungdomsinnvielsen er lagt slik an at den angriper den religiøse tro, sårer de religiøse følelser, og den er ikke besjelet av toleransens ånd. Boken «Universet, jorden og menneskene», som utdeles til de unge under innvielsen, er et middel i propagandaen for det materialistiske livssyn. Det som læres gjennom denne bok i navn av det vitenskapelige fremskritt, utelukker troen på den levende Gud og hans Kirke.»

Begge de kristne konfesjoner har gjentatte ganger advart foreldre og barn mot disse ungdomsmanifestasjoner, og i år har organisasjonens forkjempere ikke veket tilbake for å komme med trusler mot prestene.

Den protestantiske biskop i Berlin, dr. Dibelius, har besluttet å nekte å konfirmere de som har mottatt ungdomsinnvielsen. Av den grunn har avisene i Øst-Berlin tatt voldsomt til orde mot ham. Han blir beskyldt for å opprettholde og tilspisse den kalde krig, videre blir han bebreidet for sin «intoleranse», og får skylden for at ca. 20 000 protestanter i Berlins bispedømme skal ha erklært seg utmeldt av sin kirke!

De katolske biskopers erklæring er en kraftig appell til foreldre og katolske lærere: «Dere kan ikke ta del i ungdomsinnvielsen og forberedelsen til den. Dere kan ikke tillate at katolske barn blir opplært til å fornekte troen gjennom ungdomsinnvielsen, samtidig som de får kjennskap til troen gjennom den religiøse undervisning. Det ene utelukker det andre.»

Hvordan kommer regjeringen til å reagere på biskopenes erklæring? Dagene som kommer vil vise det. Den har hittil ført en mer og mindre skjult kamp mot de to kristne konfesjoner, erklæringen kan gi støtet til at den heretter blir åpen.

BERGEN		
GULVBELEGG - aksjeselskapet GRANITOL Strømsgt. 29 - Bergen - Tlf. 13855	<i>Hos oss finner De alt i</i> UNDERTØY - SENGEUTSTYR FABRIKUTSALGET A.S	
FLYGEL - PIANO - ORGEL-FABRIKK <i>Jacob Knudsen</i>	M. G. RIISØEN - Bergen Kolonial - Mel - Kraftfor - Engros	
A. K. EGGE A/S Frukt og grønnsaker En gros	ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»	
 i Nygårdsgrt. ved Eldorado	<i>Olaf Erenstoen</i> Conditori Tlf. 19013 Fiskemat Engros FISKEMATCENTRALEN Bergen	 KONTORUTSTYR Stål & Stål RUSTAD & CO

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Melitta

KAFFETRAKTER
og ekstra fin snusmalt
kaffe gir

BEDRE KAFFE
DRØYERE KAFFE

NORENBERG & CO. A.S

— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

OBS!
Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ABN
ETABL. 1879

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 68 34 08
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

O. J.
ODDVAR J. LØDENG
MURMESTER & ENTREPRENØR
OSLO

ERLING MOE

God fisk

MICHAEL BERG

Autorisert installatør

Theresegt. 26, Oslo

Telefon 60 24 05

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerrep. — Ettersyr

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

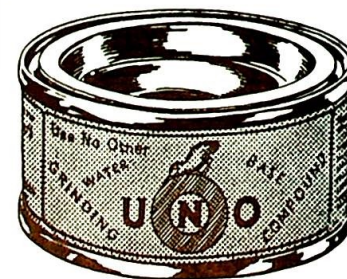
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler